

VÄGLEDNING
GRÄNSARBETEN

2006-02-20
REV 2019-05-22

Gränsarbeten vid områdesskydd enligt Miljöbalken

Vägledning för länsstyrelserna, Naturvårdsverket och
Skogsstyrelsen

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 16 00
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDVERKET.SE

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Definitioner	3
1.2 Lagar, regler och handböcker	4
1.3 Allmänna förutsättningar för gränser i skyddade områden	4
2. Arbetsgång steg för steg	5
3. Markägarkontakter	10
4. Områdesskyddsgränser - rekommendationer	11
5. Områdesskyddsgränser som sammanfaller med befintliga fastighetsgränser	14
5.1 Inledning	14
5.1.1 Den digitala fastighetskartan - noggrannhet och bakgrund	15
5.1.2 Hur vet man var fastighetsgränsen går	15
5.1.3 Inmätning av befintliga fastighetsgränser	16
5.2 Fastighetsbestämning	17
5.3 Särskild gränsutmärkning	18
5.4 Kvalitetsförbättring av den digitala fastighetskartan	19
6. Gränsbeskrivning / Avstämning inför fältarbete	19
7. Kvalitet	20
8. Markering och utmärkning av områdesskyddsgräns	22
8.1 Markering av gräns i samband med inmätning	22
8.2 Slutlig utmärkning av områdesskyddsgräns	22
9. Handläggning i VIC Natur	23
10. Referenslista	24
Bilaga 1: Exempel på gränsbeskrivning	1
Bilaga 2: Information om fältarbete att delge mark- och andra rättighetsägare	4

1. Inledning

Länsstyrelserna och kommunerna har till uppgift att arbeta med skyddet av värdefulla naturmiljöer och kulturpräglade landskap enligt Miljöbalken (MB) (1998:808). Ett led i detta arbete är att staka ut och markera gränser för skyddade områden. En samverkansöverenskommelse har upprättats mellan Naturvårdsverket (NV) och Skogsstyrelsen (Sks) som reglerar att länsstyrelserna (Lst) kan anlita Skogsstyrelsen för dessa gränsarbeten. Arbetet gäller i första hand nationalparker och naturreservat, men även annat områdesskydd kan förekomma. Då nya fastighetsgränser bildas eller där befintliga fastighetsgränser behöver bestämmas involveras även Lantmäteriet i gränsarbetena.

Det är viktigt att gränserna för skyddade områden stakas ut och markeras på ett rättssäkert sätt. Det får inte råda något tvivel om var dessa gränser går med tanke på markanvändning inom och utanför det skyddade området. Det är också viktigt att arbetet bedrivs på ett rationellt, enhetligt och kostnadseffektivt sätt. Utifrån denna aspekt om rättssäkerhet och effektivitet behövs riktlinjer och en praktisk vägledning för gränsarbeten vid områdesskydd enligt MB. Syftet med denna skrift är att ge sådan vägledning.

1.1 Definitioner

Inmätning: Mätningåtgärd i fält där koordinaterna för en markering/detalj bestäms.

Markering/snittsling: Avser den fysiska markeringen av en punkt på marken som sker i samband med inmätning. Exempelvis snitsel, träläkt, träpåle, plastkäpp eller annan markering med en hållbarhet på minst tre år. Den slutliga utmärkningen av reservatet kommer att ske utifrån markeringen.

Slutlig utmärkning av områdesskyddsgräns: Åtgärd i fält för att göra områdesgränsen synlig. Innebär oftast röjning, målning och märkning med brickor.

Särskild gränsutmärkning: Juridiskt gällande åtgärd som utförs av Lantmäteriet och som innebär att förkommen eller skadad fastighetsgränsmarkering återutsätts eller repareras i punktens rätta läge. (Särskild gränsutmärkning har ersatt begreppet "Återställande")

Gränsutvisning: Innebär att en kunnig person (t.ex. från Lantmäteriet men kan också vara annan), i de fall det går, tar reda på fastighetsgränsens sträckning och stakar ut den så den synliggörs på marken. Markeringarna som görs i samband med en gränsutvisning är inte juridiskt bindande.

Kvalitetsförbättring av fastighetsgräns: Åtgärd som innebär att inmätta fastighetsgränser införs i den digitala fastighetskartan

vilket innebär att kvaliteten på den digitala fastighetsgränsen förbättras.

Områdesskyddsgräns: Yttre gräns för naturreservat, nationalparker och andra områdesskyddsobjekt.

Fastighetsgräns: Yttre gräns för en fastighet.

Teknisk beskrivning: Dokument som redovisar koordinater på områdesskyddsgränsens brytpunkter, markeringstyp och kvalitet.

1.2 Lagar, regler och handböcker

Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt Miljöbalken innehåller i 38 § en bestämmelse om att länsstyrelsen eller kommunen ska se till att områden och naturföremål mäts och kartläggs, om det behövs.

Miljöbalken innehåller i 28 kap regler om rätt till tillträde till fastigheter för att utföra mättningsarbeten och därmed sammanhängande åtgärder samt handräckning om så behövs. Detta inbegriper också rätt att färdas över ägor och på enskilda vägar. Åtgärderna ska utföras så att minsta möjliga skada orsakas. Regler om ersättning för eventuell skada finns i 31 kap 10 § Miljöbalken.

Lantmäteriet har ett nationellt samordningsansvar för geodata. Regler gällande inmätning finns i deras handböcker och rapporter. Aktuellt och praktiskt stöd med hänvisning till mätnoggrannhet och liknande finns främst i deras HMK-böcker. HMK står för Handbok i Mät och Kartfrågor och är en samling handledningar som beskriver hur lagstiftning kring mätning praktiskt ska tillämpas. Dessa återfinns på Lantmäteriets hemsida: <https://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Samverkan-med-andra/Handbok-i-mat--och-kartfragor-HMK/>

Utmärkning av skyddade områden ska göras enligt Naturvårdsverkets *processbeskrivning för bildande av naturreservat*, vägledningen *Att skylta skyddad natur samt rapporten Planering av naturreservat (rapport 5788 september 2008)*.

1.3 Allmänna förutsättningar för gränser i skyddade områden

Arbetet med utstakning och utmärkning mm av gränser för skyddade områden gäller i första hand nationalpark, naturreservat, biotopområdesskyddsobjekt och naturvårdsavtal. För nationalparker (som alltid ska ägas av staten) blir yttergränsen normalt en fastighetsgräns. Vid bildande av områdesskydd löses markåtkomstfrågorna genom antingen att inträngsöverenskommelser tecknas eller

att mark köps in. Ett områdesskyddsobjekt kan bestå av både sådan mark som Naturvårdsverket har köpt och sådan där intrångsöverenskommelser tecknats. Yttergränsen för ett och samma områdesskyddsobjekt kan variera mellan intrångsgräns och fastighetsgräns i olika delsträckor. Områdesskyddsgränsen ska märkas upp på samma sätt oavsett om reservatet består av intrångsgräns eller fastighetsgräns. I de fall ny fastighetsgräns bildas i samband med att områdesskyddsobjektet bildas är det Lantmäteriet som mäter in och snitslar den nya gränsen. Då befintlig fastighetsgräns ska utgöra yttre gräns för områdesskyddsobjektet men där den befintliga fastighetsgränsen inte återfinns måste länsstyrelsen ansöka om en fastighetsbestämning hos Lantmäteriet. De kommer då mäta in och snitsla gränsen inom ramen för den sökta fastighetsbestämningen. Övriga gränser mäts in och markeras av Skogsstyrelsen.

För planerade områdesskyddsobjekt vet man oftast inte i förväg om det kommer tecknas intrångsöverenskommelser eller förvärsavtal. För att arbetet med inmätningen ska bli så effektivt som möjligt är det bra om inmätningen kan göras så sent i processen som möjligt, då man vet vilken ersättningsform som blir aktuell. Det är också en fördel om inmätningen kan ske i så nära anslutning till beslut som möjligt för att korta ned tiden mellan inmätningen och den slutliga utmärkningen.

2. Arbetsgång steg för steg

Nedan följer en arbetsgång för hur gränsarbeten bör gå till steg för steg. Varje moment är kortfattat beskrivet nedan. Detaljerad beskrivning och teori finns senare i handledningen.

I de fall samtliga områdesskyddsgränser mäts in och markeras/snitslas av Lantmäteriet och inte av Skogsstyrelsen är arbetsgången punkterna 23-31. Detta är fallet då samtliga områdesskyddsgränser utgörs av nybildade fastighetsgränser.

Aktör markerad med understruken stil är ansvarig för respektive punkt.

Före fältarbete

- 1) Lst-handläggare tar fram förslag till nya områdesskyddsgränser enligt rekommendationer och riktlinjer och lägger in dessa i VIC Natur (objektet måste ligga med status "fördelningsplan" för att en beställning av

- inmätning ska kunna göras).
- 2) Lst-handläggare ombesörjer (själv eller genom annan) att samtliga berörda markägare och andra rättsägare fått information om hur fältarbetet kommer att gå till.
  - 3) Lst-handläggaren beställer inmätningssuppdrag (inmätning/utstakning) i VIC Natur och väljer en mottagare för uppdraget. Denna beställning avser de områdesskyddsgränser som ska mätas in och markeras av Sks. Gränsarbeten som ska utföras av Lantmäteriet hanteras separat i samband med fastighetsbildning.
  - 4) Mottagaren (Sks-mätaren) kan sedan i sin tur fördela vidare uppdraget till utförande konsult som får en automatisk avisering per e-post om detta.
  - 5) Den Sks-mätare som fått uppdraget går in i VIC Natur och hämtar aktuell shape-fil för objektet samt andra tillgängliga handlingar. Sks-mätaren ändrar status till påbörjad samt anger ett beräknat leveransdatum.
  - 6) Beställaren av uppdraget (Lst-handläggaren) aviseras per e-post, automatiskt via VIC Natur, när uppdraget påbörjas med information om när uppdraget beräknas vara slutfört.
  - 7) Före fältarbete ska en avstämning ha skett mellan utförande Sks-mätare och Lst-handläggare. Detta kan ske genom skriftlig gränsbeskrivning, läggs in i VIC Natur, från Lst-handläggare eller genom en muntlig avstämning där hela gränsen går igenom.
  - 8) Sks-mätare: Före fältarbetet bör ett arkivunderlag för fältarbete finnas framtaget. Detta kan vara i pappersform eller i form av georefererat bakgrundskartmaterial i datorn.

Fältarbete

Inmätning av områdesskyddsgräns som sammanfaller med befintlig fastighetsgräns, punkt 9-13:

- 9) Sks-mätare: Gränspunkter i befintlig fastighetsgräns återsöks och mäts in.
- 10) Sks-mätare: Återfunna fastighetsgränsmarkeringar fotograferas för att användas som underlag vid leverans av mätdata till Lantmäteriet.
- 11) Sks-mätare: En linje bildas i fältdatorn mellan de inmäta gränspunkterna. Gränsen återsöks och markeras/snitts på den bildade linjen. Det ska alltid vara lätt att se mellan gränsmarkeringarna även på raksträckor.
- 12) Sks-mätare: Om oklarheter finns kring var fastighetsgränsen går så kan SKS-mätaren

göra en arkivutredning. Om det ändå inte går att återfinna fastighetsgränsen kan det bli aktuellt med fastighetsbestämning. Ansökan förbereds då av SKS-mätningenjör.

- 13) Lst-handläggare ansöker om fastighetsbestämning hos Lantmäteriet i de fall Sks-mätaren meddelat att det behövs. Ansökan om fastighetsbestämning upprättas av Skogsstyrelsen, stäms av med Naturvårdsverket, och skickas till Lst-handläggaren.

Inmätning av områdesskyddsgräns som inte går i befintlig fastighetsgräns, 14-15:

- 14) Sks-mätare: Brytpunkter samt punkter på längre raklinjer i områdesskyddsgränsen mäts in.
- 15) Sks-mätare: Den inmätta gränsen markeras/snitslas tydligt så att det går lätt att se mellan varje markering även på raklinjer. Markeringen bör ha en hållbarhet på minst tre år.

Efter fältarbete

- 16) Efter inmätning byter Sks-mätaren ut objektets befintliga shape-fil i VIC Natur mot den inmätta polygonen. Geometristatus ändras samtidigt till "delvis inmätt" eller "slutligt inmätt".
- 17) Sks-mätaren sparar karta, teknisk beskrivning och en shape-fil med områdesskyddets gränspunkter i VIC Natur som kopplade filer. Eventuella övriga dokument viktiga för uppdraget sparas också som kopplade filer. Ett övrigt dokument kan vara den gränsrapport som Sks-mätaren vid behov upprättar för att underlätta det fortsatta arbetet med bildandet av områdesskyddet. Exempel på gränsrapport, se bilaga 1.
- 18) Sks-mätaren skickar mätdata mm för nyinmätta befintliga fastighetsgränser till Sks-mätningsexpert för kontroll och vidarebefordran till Lantmäteriet för kvalitetshöjning av den digitala fastighetskartan.
- 19) När Sks-mätaren utfört de delar av uppdraget som den kan utföra ändrar den status för uppdraget till "Slutfört". I och med det aviseras Lst-handläggaren automatiskt per e-post via VIC Natur. Att uppdraget får status "slutfört" innebär att Sks-mätaren slutfört sin del av mätuppdraget, inte nödvändigtvis att hela områdesskyddsgränsen är färdigmätt.
- 20) Lst-handläggaren granskar uppdraget och väljer om det ska införas i VIC Natur eller återföras till Sks-mätaren för korrigerering.
- 21) Om Lst-handläggaren väljer återför, går

uppdraget tillbaka till mätkonsulten som aviseras automatiskt om detta via e-post och status återgår till "Utdelad".

- 22) Mottagaren av uppdraget (Sks-mätaren) aviseras automatiskt via e-post när beställningen införts av Lst.

Vid fastighetsbildning eller där både fastighetsbildning och intrång förekommer, punkt 23-30 (*Dessa punkter är under utarbetande*).

- 23) Naturvårdsverket får information från Lantmäteriet när sökta lantmäteriförrättningar är avslutade och införda i fastighetsregistret. När NVs kontaktperson får besked om avslutad förrättning vidarebefordrar denne meddelandet till Lst-samordnare (ofta förvaltningen) för berört län.
- 24) När Lst-handläggaren fått information från Naturvårdsverket om att samtliga lantmäteriförrättningar som berör områdesskyddsobjektet är avslutade och införda i registerkartan skapar denne ett uppdrag (utstakning/inmätning) i VIC Natur (DOS) och väljer Skogsstyrelsen som mottagare.
- 25) Skogsstyrelsens handläggare kopplar ihop de inmätta områdesskyddsgränserna med de uppdaterade fastighetsgränserna så att de tillsammans utgör en polygon med områdesskyddsobjektets yttergränser.
- 26) Skogsstyrelsens handläggare ändrar efter bildande av områdesskyddsgränsen geometristatus för den till helt/delvis inmätt beroende på om hela objektet är färdigmätt.
- 27) Skogsstyrelsens handläggare lägger in en ärendeanteckning om vad som gjorts, hur det gjorts och information om vilket datum inmätning/markering genomfördes. (Information om tidpunkt för inmätning/markering finns i den lantmäteriakt som skapats för det aktuella ärendet.)
- 28) Skogsstyrelsens handläggare upprättar en sammanslagen karta (om det har beställts) samt en teknisk beskrivning på samtliga brytpunkter i SWEREF 99 TM. Aktuella förättningskartor och tillhörande tekniska beskrivningar läggs in som kopplade filer i uppdraget också.
- 29) Skogsstyrelsens handläggare sätter status "Slutfört" för uppdraget. Beställaren av uppdraget (Lst-handläggaren) får då en avisering via e-post.
- 30) Lst-handläggaren kan nu granska polygonen, de kopplade filerna och därefter välja "Inför lantmäteriuppdrag" (kommer ändras till "Inför

- mätuppdrag”) för att föra in
områdesskyddsobjektet i naturvårdsregistret.
- 31) Lst-handläggare: Slutlig utmärkning av blivande reservatsgräns utförs/beställs när reservatsbeslutet vunnit laga kraft om inte berörda markägare medger att åtgärden får utföras samtidigt med inmätningen. I så fall kan länsstyrelsen se till att samordning sker mellan Sks-mätaren och de som har i uppdrag att genomföra den slutliga utmärkningen.

När reservatsbeslut tagits före fastighetsbildning eller inmätning av fastighetsgränser och skillnaden mellan de två gränserna behöver justeras.

Lst-handläggare: Beställ Lantmäteriuppdraget utstakning/inmätning i DOS eller NVR. Uppge i kommentarsfältet att uppdraget endast gäller geometrirättning.

3. Markägarkontakter

Det är viktigt att både fastighetsägare som har mark inom ett planerat eller befintligt områdesskyddsobjekt och ägare till angränsande fastigheter (vars fastighetsgräns berörs av områdesskyddsgränsen) har kännedom om pågående gränsarbeten. Av denna anledning ska berörda markägare och andra rättighetshavare underrättas i god tid innan arbetet startar. Även samebyar och ägare av eller företrädare för icke allmänna vägar som kommer att användas för transporter ska kontaktas. I fastighetsutredningen framgår vilka som har rättigheter till marken och som ska kontaktas. Informationen kan ges per telefon, i samband med informationsmöten tidigt i reservatsbildningsprocessen eller genom utskick av brev. Oavsett i vilken form informationen ges rekommenderas att den även delges i skriftlig form till berörda så att de har kvar kontaktuppgifter och liknande när frågor uppstår.

Information ska ges om:

- Hur fältarbetet kommer att gå till med utstakning, inmätning, markering och utmärkning.
- Vem markägare ska kontakta i de fall de har frågor om gränsarbeten eller om de vet att gränser är svåra att hitta.
- Att fältarbetet kan påbörjas utan att ytterligare information ges.
- Hur eventuellt röjningsvirke ska tas omhand.
- Att fastighetsgränserna i den digitala registerkartan kan komma att uppdateras i samband med inmätningar men att det då inte innebär att faktiska gränserna i fält har flyttats.
- Vart markägare kan vända sig med eventuella frågor och anmärkningar under arbetets gång och när det är klart.

Sks-mätaren kontaktar markägare när så är nödvändigt för hjälp att återfinna gränsmarkeringar eller i övrigt om befintliga fastighetsgränser är oklara. Oklara gränser kan komma att behöva åtgärdas genom fastighetsbestämning. I sådana fall ska Sks-mätaren kontakta Lst.

Aktuell information om kontaktpersoner för samebyar finns på sametingets hemsida, <https://www.sametinget.se>.

4. Områdesskyddsgränser - rekommendationer

Områdesskyddsgränser som inte sammanfaller med befintliga fastighetsgränser, kan antingen mätas in och markeras eller läggas i en redan befintlig naturlig gräns. En naturlig gräns kan vara en väg, ett vattendrag, en stenmur eller liknande. Där ny områdesskyddsgräns läggs i en naturlig gräns behöver områdesskyddsgränsen i vissa fall inte mätas in eller markeras annat än vid den slutliga utmärkningen/målningen. Vad som gäller för olika typer av naturliga gränser finns specificerat nedan. I de fall områdesskyddsgränsen inte mäts in hämtas koordinater för gränsen från den digitala registerkartan. Detta gäller exempelvis vägmitt eller en parallellförflyttad vägmitt för större vägar.

Där ingen naturlig gräns används märks områdesskyddsgränsen upp på ett sådant sätt att det ska synas klart och tydligt var områdesskyddsgränsen går fram till dess att den slutgiltiga utmärkningen av områdesskyddsobjektet görs. Det innebär att den markering som görs i samband med inmätning bör ha en hållbarhet på minst tre år.

Det är eftersträvaransvärt att områdesskyddsgränserna ska kännas naturliga för det område som ska skyddas men att de ändå inte blir för flikiga och med många brytpunkter. Ett riktvärde kan vara 100-200 meter mellan brytpunkterna i större områdesskyddsobjekt. I vissa fall kan anledning till mer flikiga områdesskyddsgränser finnas så att områdesskyddsgränsen överensstämmer med terrängen, men generellt är det långsiktigt lättare och mindre kostsamt att underhålla en mindre flikig områdesskyddsgräns.

Följande krav ställs på en nybildad områdesskyddsgräns:

Entydig - Det ska inte råda någon tvekan om var områdesskyddsgränsen går. Exempel på entydiga gränser är vägmitt och dikesmitt. Exempel på icke entydiga gränser är myrkanter och stränder där vattenståndet varierar, exempelvis i älvar.

Bestående - Gränsen ska vara bestående över tid. Exempel på en bestående gräns är en stenmur. Exempel på icke bestående gränser är stränder som eroderar och stigar.

Lätt att förstå - Gränsen ska vara lätt att förstå. Det ska inte krävas särskild fackkunskap för att förstå var en naturlig gräns går. Exempel på gränser som kan vara svåra att förstå är myrkanter och beståndsgränser.

För vidare rekommendationer kring naturliga gränser, se Lantmäteriets vägledning "Enhetligt arbetssätt - fältarbete". Riktlinjer för utformningen av områdesskyddsgränser finns beskrivna i Naturvårdsverkets rapport 5788. Att nyttja naturliga

gränser på marken leder normalt till kostnadseffektiva, enkla och lättförståeliga gränser.

Nedan redovisas några exempel och vad man har att tänka på i dessa fall. Observera att detta gäller som huvudriktlinjer men att det kan finnas undantag i enskilda fall.

Gräns mot väg:

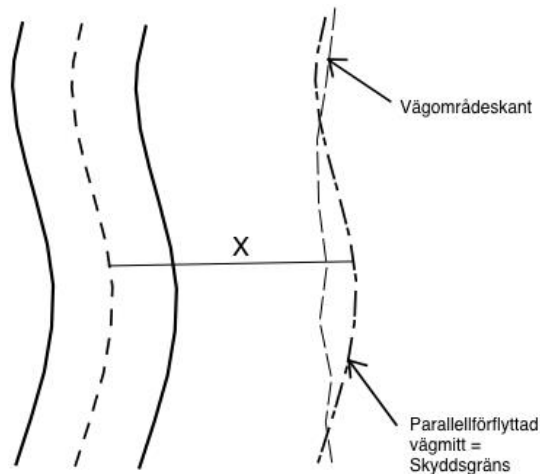
Områdesskyddsgränsen kan antingen placeras i en parallellförflyttad vägmitt (rekommenderas då det är möjligt), i vägområdets kant eller i vägmitt. Om områdesskyddsgränsen placeras i en parallellförflyttad vägmitt behöver ingen inmätning eller snitsling/markering ske utan enbart en slutlig utmärkning då reservatet vunnit laga kraft. Detta innebär en lägre kostnad för fältarbete. Nybildade fastighetsgränser för skogsfastigheter läggs i normalfallet på detta sätt i en parallellförflyttad vägmitt och det är en fördel att bilda områdesskyddsgränser på samma sätt som fastighetsgränser. I de fall områdesskyddsgränsen läggs i en parallellförflyttad vägmitt bestäms avståndet mellan vägmitt och områdesskyddsgränsen, X (se bild nedan), antingen av Lst-handläggaren före fältarbete, eller av Sks-mätare i samband med fältarbete.

Om områdesskyddsgränsen istället placeras i vägområdets kant måste inmätning och markering ske på samma sätt som för en nybildad områdesskyddsgräns som inte följer en naturlig gräns. Vid inmätning i vägområde eller vägområdeskant kan det ibland vara nödvändigt att ta fram en vägarbetsplan, området måste skyltas i enlighet med planen och de som utför mätarbetena måste ha gått de utbildningar som krävs, exempelvis "Arbete på väg". Detta innebär att det oftast medför en klart högre kostnad att lägga områdesskyddsgränsen i vägområdeskant än i en parallellförflyttad vägmitt. I vissa fall kan det mest lämpliga vara att placera områdesskyddsgränsen i vägmitt, exempelvis då fastighetsgränsen går i vägmitt. Huvudprincipen är dock att undvika det som är vägområde i områdesskyddsobjektet.

I föreskrifterna i områdesskyddsbeslutet noteras vad som gäller i fråga om skötsel inom vägområdet. Den slutliga utmärkningen kan behöva placeras längre in längs områdesskyddsgränsen för att inte markeringen ska skadas eller försvinna vid t ex dikesröjning.

Vägmitt eller en parallellförflyttad vägmitt mäts i normalfallet inte in och snitslas inte. Koordinater tas från digitalt kartmaterial. Däremot målas gränsen i samband med slutlig utmärkning av reservatet.

Områdesskyddsgräns som läggs i vägområdeskant mäts in och markeras.

Områdesskyddsgräns mot ledning i skogsmark:

Detta avsnitt kommer omarbetas/uppdateras.

Områdesskyddsgränsen placeras i kanten av skogsgatan (dvs den upphuggna gatan) så att skogsgatan inte inkluderas i områdesskyddsobjektet. Detta för att minimera överloppsmark inom områdesskyddsobjektet. Vid ledningsrätt placeras områdesskyddsgränsen istället i kanten av ledningsrättsområdet (som ofta är bredare än skogsgatan). Det är här viktigt att Lst-handläggaren informerar Sks-mätare var områdesskyddsgränsen ska gå. Information om var gränsen till ledningsrättsområdet går finns kopplat till ledningsrättsbeslutet hos Lantmäteriet och framgår av fastighetsutredningen. Vid osäkerhet kan Lantmäteriets arkivservice kontaktas för information.

I föreskrifterna i områdesskyddsbeslutet införs undantag vad som gäller i fråga om skötsel inom skogsgatan/ledningsrättsområdet.

Gräns mot/i ledningsgata mäts alltid in och markeras/snitts.

Gräns mot vatten/vattendrag:

Detta avsnitt kommer omarbetas/uppdateras.

I de fall vattnet inte är det som avses att skyddas placeras områdesskyddsgränsen x meter ut i vattnet från strandlinjen, i enlighet med rapport 5788 *Planering av naturreservat*. Alternativt kan områdesskyddsgränsen koordinatbestämmas ut i vattnet. I vattendrag som redovisas med enkeldragen linje i kartan, placeras även områdesskyddsgränsen i mitten av vattendraget.

Där områdesskyddsgräns läggs i strand som ej utgör fastighetsgräns hämtas strandlinjen från registerkartan eller mäts in om registerkartans redovisning av strandlinjen avviker från det faktiska läget.

Där områdesskyddsgräns läggs ute i vattnet mäts områdesskyddsgränsen inte in.

Gräns mot myr:

Det förekommer myr i många planerade och befintliga områdesskyddsobjekt. Myrskyddsplan för Sverige innehåller

de från naturvårdssynpunkt allra främsta exemplen på myrar när det gäller såväl olika typer av myrar som olika delar av landet. Som vägledning vid avgränsning av myrobjekt hänvisas till rapport 5516 *Naturskyddsåtgärder i skogsmyrmosaiker*. I de fall myren i fråga gränsar mot fastmark som inte bedöms som skyddsvärd bör utgångspunkten för avgränsning och gränsarbeten vara att områdesskyddsgränsen i möjligaste mån bör följa kant mellan myr och fastmark, alternativt med en given skyddszon om exempelvis en trädlängd. I det enskilda fallet liksom i olika delar av ett och samma objekt, bör dock alltid avvägningar göras, t.ex. för att inte åstadkomma en alltför otydlig och svårbegriplig områdesskyddsgräns.

Ansvaret att i fält bedöma var gränsen mellan myr och fastmark går faller helt på Lst-handläggaren. Detta medför att det mest rationella arbetssättet är att Lst-handläggare själv eller tillsammans med hantlangare snitslar och GPS-mäter i fält och skapar en shape-fil som visar var yttergränsen för myrobjektet ska vara. Om det vid någon punkt är extra kritiskt och det finns risk att särskilt skyddsvärt område hamnar på fel sida av områdesskyddsgränsen markeras detta tydligt med snitsel i fält så att Sks-mätaren görs uppmärksam på detta.

Om det inte finns oklarheter om var områdesskyddsgränsen ska gå huggs den upp direkt, vilket sparar mycket tid för den slutliga inmätningen. När detta är klart kan Sks-mätaren i efterhand mäta in brytpunkter i områdesskyddsgränsen. *Myrkanter mäts in och markeras/snitslas.*

5. Områdesskyddsgränser som sammanfaller med befintliga fastighetsgränser

5.1 Inledning

Ofta läggs nya områdesskyddsgränser i befintliga fastighetsgränser. I de fallen måste fastighetsgränserna återfinnas i fält för att de ska kunna märkas ut. Juridiskt går gränsen där den skapades på marken, inte där de finns i den digitala fastighetskartan. De digitala fastighetsgränserna har inte någon rättslig verkan. Att återfinna de gamla fastighetsgränserna är ofta svårt då gränser inte alltid underhålls och noggrannheten på de digitala

fastighetsgränserna ofta är av låg kvalitet.

I de fall fastighetsgränsen inte kan återfinnas ansöker Länsstyrelsen om fastighetsbestämning från Lantmäteriet. Grunden är dock att Sks-mätaren får i uppdrag att lokalisera fastighetsgränserna. I de fall Sks-mätaren inte hittar fastighetsgränsen upprättar Skogsstyrelsen en ansökan om fastighetsbestämning och mailar den till beställande Lst-handläggare som sedan undertecknar ansökan och skickar in den till Lantmäteriet.

5.1.1 Den digitala fastighetskartan - noggrannhet och bakgrund

Den digitala fastighetskartan har ofta låg noggrannhet. Fastighetsgränserna i kartan kan ligga upp emot 30 meter från den verkliga fastighetsgränsen i fält, i vissa fall mer. De digitala fastighetsgränserna kan användas till att lokalisera ungefär rätt område, men inte till att hitta själva fastighetsgränserna.

Anledningen är att många fastighetsgränser mättes in för länge sedan, innan GPS fanns. Fastighetsgränserna mättes in noggrant, men utan koppling till var i världen de fanns. När dessa fastighetsgränser digitaliserades gjordes det ofta med begränsade möjligheter till noggrann inpassning vilket innebar en låg noggrannhet.

Det är ganska vanligt att markägare tror att de digitala fastighetsgränserna är de som gäller och de har därför anpassat markanvändningen efter det, exempelvis genom att avverka enligt den digitala fastighetsgränsen. Följden blir att det ser ut som att fastighetsgränsen går där den digitala fastighetsgränsen går. Först när man letar efter gränsmarkeringar upptäcker man att den juridiskt gällande fastighetsgränsen går någon annanstans, kanske 20-30 meter ifrån hyggeskanten.

5.1.2 Hur vet man var fastighetsgränsen går

En fastighetsgräns är oftast en rak linje mellan två gränsmarkeringar. Gränsmarkeringar kan exempelvis vara gränsrör, rösen, borrarhål i berg eller råstenar. Den kan också utgöras av en naturlig gräns, exempelvis strand, dike eller stenmur. Det är omöjligt att veta vad som är den juridiskt korrekta gränsmarkeringen utan att titta på kartmaterial från lantmäteriförrättning. Ibland kan gamla gränsmarkeringar finnas kvar på marken trots att de upphört att gälla som gränsmarkeringar. Ibland finns både råstenar, diken och stenmurar i närheten av varandra och det går inte att avgöra

vad som utgör gräns utan att läsa i gammalt kartmaterial.

Inför fältarbetet måste därför en arkivutredning göras där det framgår vilka gränsmarkeringar som är juridiskt gällande. Det är samma typ av underlag som Lantmäteriet använder vid fältarbete inom lantmäteriförrättningar.

Gränsmarkeringar som mätts in under de senaste åren är ofta inmätta med GPS. I de fallen går det att med hög säkerhet hitta gällande gränsmarkeringar genom att enbart söka upp den angivna koordinaten. Observera att gränsmarkeringar oftast mätts in i annat koordinatsystem än SWEREF99 TM i samband med förrättningar (exempelvis SWEREF99 1845, RT90 eller annat system). Om koordinaterna är angivna i annat koordinatsystem måste de räknas om till SWEREF99 TM för att kunna användas.

Information om hur man hittar gränser och hur gränsmarkeringar kan se ut finns på Lantmäteriets hemsida, bland annat under länken

<http://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/Oklarheter-kring-fastighet/Hitta-granser/>

5.1.3 Inmätning av befintliga fastighetsgränser

Gränsmarkeringar återsöks och mäts in enligt arbetsgångslistan i kapitel 2.

Om inte alla gällande gränsmarkeringar återfinns kan gränsen i vissa fall ändå markeras.

Detta gäller under följande förutsättningar:

- Markägarna på bägge sidor om gränsen är överens om var gränsen går och några gränsmarkeringar hittas som överensstämmer med dem som finns i arkivunderlaget.

eller

- Markägarna på bägge sidor om gränsen är överens om var gränsen går och gränsen är tydligt hävdad sedan länge.

Att markera en gräns där inte alla gällande gränsmarkeringar återfunnits innebär dock alltid en risk att gränsen märkts ut på fel plats. Det kan också innebära att Lantmäteriet inte uppdaterar den digitala fastighetsgränsen med nyinmätningen med anledning av att de bedömer att de inte har ett tillräckligt tillförlitligt underlag. Det innebär i sin tur att fastighetsgränsen och områdesskyddsgränsen kommer att redovisas med olika

lägen i den digitala kartan. Samråd med länsstyrelsehandläggare ska därför alltid ske i dessa fall så att denne kan avgöra om fastighetsbestämning ska beställas eller inte.

5.2 Fastighetsbestämning

Fastighetsbestämning kan bli aktuell om sträckningen av befintlig fastighetsgräns är oklar. De fall som åsyftas är där berörda fastighetsägare inte vet var gränsen går och varken gränsmärken eller godtagbar hävd går att återfinna, alternativt när ägarna är oense om sträckningen. Fastighetsbestämning är en lantmäteriförrättning som söks hos lantmäterimyndigheten. Det som beslutas vid förrättningen blir rättsligt bindande för framtiden.

Om Lantmäteriet hittar gränsen och gör bedömningen att gränsen inte är oklar så kan de istället göra en gränsutvisning eller särskild gränsutmärkning.

När Sks-mätaren konstaterar att sträckningen av befintlig gräns är oklar ska denne så snart som möjligt meddela Lst-handläggaren att fastighetsbestämning behöver sökas och för vilken sträcka, helst med en kartsnitt.

Skogsstyrelsen upprättar därefter en ansökan om fastighetsbestämning och mailar den till Lst-handläggaren som i sin tur får skriva under och skicka ansökan till Lantmäteriet.

För att Naturvårdsverket ska bekosta fastighetsbestämningen måste samråd med verket ske innan ansökan görs. Samrådet görs lämpligast via e-post i samband med att mätkonsulten uppmärksammat att fastighetsbestämning behövs. Om Naturvårdsverket i samrådet tar på sig betalningsansvaret för förrättningskostnaden ska kopia av ansökan sändas till verket. När Lst ansöker om fastighetsbestämning innebär det inte att Lst ges rätt att skriva på överenskommelser eller godkänna handlingar i ärendet, dvs Lst blir inte sakägare i förrättningen. Det är endast de berörda markägarna som är sakägare i förrättningen. I de fall Naturvårdsverket är berörd markägare (sakägare) vid en fastighetsbestämning kan Naturvårdsverket ge fullmakt till Lst:s handläggare i varje enskilt fall.

I de fall marken förvärvats av Naturvårdsverket och fastighetsbildning har påbörjats kan fastighetsbestämningen lämpligen utföras i samband med fastighetsbildningsförrättningen.

Om aktuell oklar gräns ligger inom område för kommunal lantmäterimyndighet (KLM) ska ansökan om

fastighetsbestämning sändas till berörd KLM. I övrigt gäller samma som ovan.

Blankett för ansökan om fastighetsbestämning finns på <https://www.lantmateriet.se/globalassets/fastigheter/andra-fastighet/l-ans2.pdf>

Ansökan skickas till Lantmäteriet eller kommunal lantmäterimyndighet beroende av om det är kommunen eller staten som ansvarar för fastighetsbildning i den kommun fastigheterna är belägna. Adresser enligt länk nedan: <https://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Om-oss/Kontakta-oss-information/Hitta-kontor/>

På blanketten finns möjlighet att skriva in många namn och fastigheter. Det räcker att skriva in vilka fastigheter som finns på vardera sida om den gräns som ska bestämmas tillsammans med namn och kontaktuppgifter till den som söker fastighetsbestämningen, alltså oftast till Lst-handläggaren.

Handläggningstiderna för fastighetsbestämning är ofta långa, så ansökan bör skickas i ett tidigt skede.

5.3 Särskild gränsutmärkning

Fastighetsbestämning kan enbart genomföras om Lantmäteriet konstaterar att gränsen är oklar. Om Lantmäteriet kommer fram till att gränsen inte är oklar men att gränsen ändå behöver kompletterande markering genomförs istället en åtgärd som kallas "Särskild gränsutmärkning".

Särskild gränsutmärkning:

- ger möjlighet att utmärka rättsligt entydiga befintliga fastighetsgränser med nya markeringar som får rättsverkan.
- ersätter de tidigare tekniska åtgärderna återutsättning och säkerställande av gräns.
- beslutas genom ett gränsutmärkningsbeslut.

Det innebär att:

- förkommet gränsmärke kan återutmärkas
- tidigare omarkerade gränspunkter kan markeras
- kompletterande gränsmärken kan utmärkas

Alla dessa utmärkningar får rättsverkan.

Rätt att ansöka har:

- berörd fastighetsägare,
- kommun inom detaljplan,
- Trafikverket och Naturvårdsverket/Länsstyrelsen.

NV:s eller Lst:s rätt att ansöka (då NV inte är sakägare/fastighetsägare) är densamma som vid fastighetsbestämning dvs då sökanden har förklarat området skyddat enligt 7 kap. MB eller ett område för vilket sökanden har väckt fråga om sådan förklaring.

Förrättningskostnaden betalas av sökanden. På samma sätt som vid fastighetsbestämning kan Naturvårdsverket efter avstämning med Länsstyrelsen åta sig att betala förrättningskostnaderna där Länsstyrelsen är sökande.

5.4 Kvalitetsförbättring av den digitala fastighetskartan

Det är viktigt att områdesskyddsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns även sammanfaller i den digitala fastighetskartan för att undvika framtida oklarhet om var gränsen går och för att säkerställa att rätt sakägare blir berörda av områdesskyddet t.ex. i fastighetsregistret. De fastighetsgränser som mätts in i samband med inmätningen av områdesskyddsgränsen sammanfaller oftast inte med de som finns i den digitala registerkartan utan är nu inmätta med en högre kvalitet. Därför ska de nyinmätta fastighetsgränserna skickas till Lantmäteriet för kvalitetsförbättring av den digitala fastighetskartan. Lantmäteriets krav för att ta emot inmätningens data regleras i särskild överenskommelse mellan Lantmäteriet och Skogsstyrelsen.

6. Gränsbeskrivning / Avstämning inför fältarbete

Lst-handläggaren har ofta lagt in områdesskyddsgränsen med ortofoton eller liknande som underlag där noggrannheten kan variera. Den shape-fil som används som underlag för områdesskyddsgränsen vid fältarbete kan därmed avvika från där det är tänkt att områdesskyddsgränsen ska vara i verkligheten. Ett exempel kan vara där områdesskyddsgränsen digitaliserats in längs en hyggeskant med ett ortofoto som underlag. Ute i fält kan hyggeskanten avvika runt tio meter från den digitaliserade områdesskyddsgränsen.

För att få en gränsdragning i fält som överensstämmer med tanken med områdesskyddsobjektet är det viktigt att Sks-mätaren vet var gränsen är tänkt att gå. Innan mätuppdraget utförs ska därför en avstämning av områdesskyddsgränsen ske mellan Lst-handläggare och Sks-mätare. Detta kan antingen ske genom en skriftlig beskrivning av områdesskyddsgränserna kompletterad med en karta som

skickas från Lst-handläggaren till_Sks-mätaren eller genom en muntlig avstämning. Vid muntlig avstämning rekommenderas att Lst-handläggaren och_Sks-mätare tittar på kartmaterial tillsammans, t.ex genom att dela skärm via Lync eller liknande program.

Exempel på hur en gränsbeskrivning kan se ut (kompletterat med karta):

a-b: Områdesskyddsgränsen går från punkt a i hyggeskant fram till Lillbäcken.

b-c: Områdesskyddsgränsen går i bäckmitt Lillbäcken. Mät in bäckstrand. Gränsen fortsätter fram till fastighetsgräns mellan Storfors 2:33 och Storfors 2:34.

c-d: Områdesskyddsgränsen går i fastighetsgräns mellan Storfors 2:33 och Storfors 2:34 fram till skogskant ledningsgata. Denna del är inmätt och snitslad av Lantmäteriet i samband med fastighetsbildning i augusti 2016 och ingår därför inte i detta mätuppdrag.

d-e: Områdesskyddsgränsen följer skogskanten mot ledningsgatan fram till skogsbilväg, punkt e.

e-f: Områdesskyddsgränsen följer ytterkant vägområde längs en linje 15 meter parallellt med vägmitt. Vägmitt behöver inte mätas in. Mätdata tas från digitalt kartdata.

f-a: Områdesskyddsgräns enligt kartsnitt i köp fram till punkt a.

Information ska också ges om ifall någon del av områdesskyddsgränsen är utmärkt eller inmätt i en tidigare del av processen och i så fall när och på vilket sätt. I vissa fall kan delar av gränsen vara snitslad av Lst-handläggare och markägare. I andra fall kan nybildade fastighetsgränser som ska utgöra områdesskyddsgräns vara inmätta och snitslade av Lantmäteriet i samband med fastighetsbildning.

Om rekommendationerna kring nybildande av områdesskyddsgränser av någon anledning frångåtts ska även det framgå för att undvika osäkerhet och missförstånd i fält.

7. Kvalitet

Kravet att arbeta rationellt förutsätter att GPS-tekniken används i fältarbetet. Eftersom det oftast handlar om förhållandevis låga markvärden (jämfört med exempelvis tomtmark) är det tillräckligt med en lokal lägeskvalitet på 0,5 till 1 meter. Vid tätortsnära reservat och i anslutning till tomtmark kan krav på högre lägesnoggrannhet förekomma. Koordinater anges i SWEREF 99 TM.

Regler och rekommendationer som berör krav på mätnoggrannhet finns i Lantmäteriets handbok HMK Geodatakvalitet från 2017 som finns på Lantmäteriets hemsida:

https://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/var-samverkan-med-andra/handbok-mat--och-kartfragor/dokument/2017/hmk_geodatakvalitet_2017.pdf

Praktisk information kring mätning med GPS och Glonass finns i Lantmäteriets handbok HMK GNSS-baserad detaljmätning från 2017 som finns på Lantmäteriets hemsida:

https://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/var-samverkan-med-andra/handbok-mat--och-kartfragor/dokument/2017/hmk-gegnss-det_2017.pdf

Lantmäteriet har i enhetligt fältarbete, fältarbete med basnivåer vid förrättningsmätning, metodbeskrivning och toleranser för dubbelmätning vid GNSS-mätning som finns på Lantmäteriets hemsida:

<https://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Samverkan-med-andra/Kommunsamverkan/kff-avtal/handlaggningsstod-och-riktlinjer/>

8. Markering och utmärkning av områdesskyddsgräns

8.1 Markering av gräns i samband med inmätning

Markeringen av den inmätta områdesskyddsgränsen ska vara tydlig och finnas kvar fram till dess att slutlig utmärkning av områdesskyddsobjektet sker. Minst tre års hållbarhet är att rekommendera men gärna längre om det går. Markering av områdesskyddsgränsen kan ske med exempelvis snitslar med lång hållbarhetstid (plast eller papper), träläkt, rågångskäpp (t.ex. KEBA-stolpen) eller huggna stolpar med snitsel.

Markering ska ske i brytpunkter och längs linjer. Det ska alltid gå lätt att se mellan markeringarna på områdesskyddsgränsen även på raklinjer.

En bra markering som är tydlig i minst tre år är en förutsättning för att den slutliga utmärkningen med huggning, målning och skyltning ska kunna genomföras.

Om möjlighet finns att slutligt märka ut områdesskyddsgränsen i samband med inmätning kan kostnaderna för fältarbete bli lägre.

I överenskommelsen om intrångsersättning finns ofta formuleringen "Parterna förbinder sig att tåla de mindre gränsavvikelser som kan uppstå i förhållande till länsstyrelsens beslut/bifogad karta då reservatsgränsen märks ut i fält.". Detta innebär att viss tolkningsmån finns, exempelvis för att justera gränsen till att gå där det blir en så naturlig gräns som möjligt. Det handlar dock om mindre avvikelser. Vid osäkerhet i fält om hur mycket en områdesskyddsgräns kan justeras ska detta stämmas av med Lst-handläggare.

8.2 Slutlig utmärkning av områdesskyddsgräns

Upphuggning och slutgiltig utmärkning/målning av områdesskyddsgränsen sker i normalfall efter att områdesskyddsobjektet är bildat och görs i enlighet med Naturvårdsverkets vägledning "Att skylta skyddad natur", se referenslista, då områdesskyddsobjektet är bildat.

Grundregeln är att gräns för områdesskyddsobjekt ska huggas upp till ca 1 meters bredd på så sätt att

områdesskyddsgränsen är placerad i mitten av den upphuggna gatan. I de fall gränsen för områdesskyddsobjektet följer befintlig fastighetsgräns, ska kontakt tas med berörd fastighetsägare som inte berörs av områdesskyddsobjektet för att informera om upphuggningen innan den utförs. Motsätter sig fastighetsägaren att gränsen huggs upp, ska enbart den del som ligger inom områdesskyddsobjektet huggas upp och då till ca 0.5 meters bredd. Fastighetsägarna ska informeras om var längs områdesskyddsgränsen som avverkning har skett. Detta för att underlätta omhändertagande av virke. I samband med slutlig utmärkning av områdesskyddsgränsen ska snitslar plockas ned.

9 Handläggning i VIC Natur

VIC Natur är ett gemensamt kartbaserat handläggningssystem för NV, Lst, SKS och LM. Beställningar av inmätningssupdrag (t.ex. inmätning/utstakning) görs via VIC Natur.

När ett områdesskyddsobjekt är färdiginmätt ska områdesskyddsgränsen uppdateras i VIC Natur. Planerade områdesskyddsobjekt lagras i delsystemet DOS och lagakraftvunna objekt lagras i delsystemet NVR.

När lsts handläggare registrerar att ett områdesskyddsobjekt vunnit laga kraft genereras automatiskt ett aviseringspaket i VIC Natur som skickas till Geodata-divisionen på Lantmäteriet i Gävle. Där anpassas paketet och fördelas med e-post till den statliga eller kommunala lantmäterimyndighet som har registreringsansvar i fastighetsregistret. Paketet består av en geometridel med reservatsgränsen, en textdel samt beslutsdokument. Registreraren på Lantmäterimyndigheten för in geometrin i fastighetsregistrets kartdel samt textuppgifter och beslutsdokument i textdelen.

10 Referenslista

LMV-rapport 1998:1, Lars Envall, *Test av GPS inom normalförrättningar - ett fullskaleprojekt hos Lantmäterimyndigheten Västmanlands län*

LMV-rapport 1998:5, Roland Jansson, *Utstakning av fastighetsgräns i skogsmark med hjälp av GPS hos Lantmäterimyndigheten i Norrbottens län*

LMV-rapport 2002:4, Bengt Eurenus, *Basnivåer vid förrättningsmätning*

Processbeskrivning för bildande av naturreservat:
<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Naturreservat/Process-att-bilda-naturreservat/>

Naturvårdsverkets vägledning *Att skylta skyddad natur - En vägledning om skyltar, foldrar, vägvisning, gränsmarkering och Internet*, 2003, ISBN: 91-620-1233-9

Naturvårdsverkets rapport 5788 september 2008, *Planering av naturreservat – Vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning*, ISBN 978-91-620-5788-6

Naturvårdsverkets rapport 5516 december 2005, *Naturskyddsåtgärder i skogsmyrmosaiker*, ISBN 91-620-5516-X

HMK Geodesi - GNSS-baserad detaljmätning 2015
https://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/var-samverkan-med-andra/handbok-mat--och-kartfragor/geodesi/hmk-ge_gnss_2015.pdf

HMK Geodesi - Geodatakvalitet 2015
http://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/var-samverkan-med-andra/handbok-mat--och-kartfragor/dokument/2015/hmk-geodatakvalitet_2015.pdf

Hitta gränser

<http://www.lantmateriet.se/sv/Fastigheter/Min-fastighet/Oklarheter-kring-fastighet/Hitta-granser/>

Enhetligt fältarbete

http://www.lantmateriet.se/globalassets/om-lantmateriet/var-samverkan-med-andra/handbok-mat--och-kartfragor/dokument/2015/hmk-geodatakvalitet_2015.pdf

Bilaga 1: Exempel på gränsrapport

Efter inmätning kan Sks-mätaren vid behov eller efter förfrågan från länsstyrelsen leverera en gränsrapport till Lst-handläggaren. Gränsrapporten innehåller information om hur och när en gräns är inmätt och snitslad och underlättar den fortsatta processen med områdesskyddsbildandet.

Gränsrapport

OBJEKT

Mårdsleheten NVR ID: 2021728

TYP AV INMÄTNING

Inmätning/utstakning av tidigare inmätt objekt (omsnitsling).

UTFÖRANEDATUM

2016-11-02

UNDERLAG

Underlaget för omsnitslingen är shapefilen som hämtades ut från VIC Natur.

SNITSLING

Snitsling med blå-gula snitselband märkta med "Naturskydd". Den gamla snitslingen var gjord med blå-gula, bredare plastband.

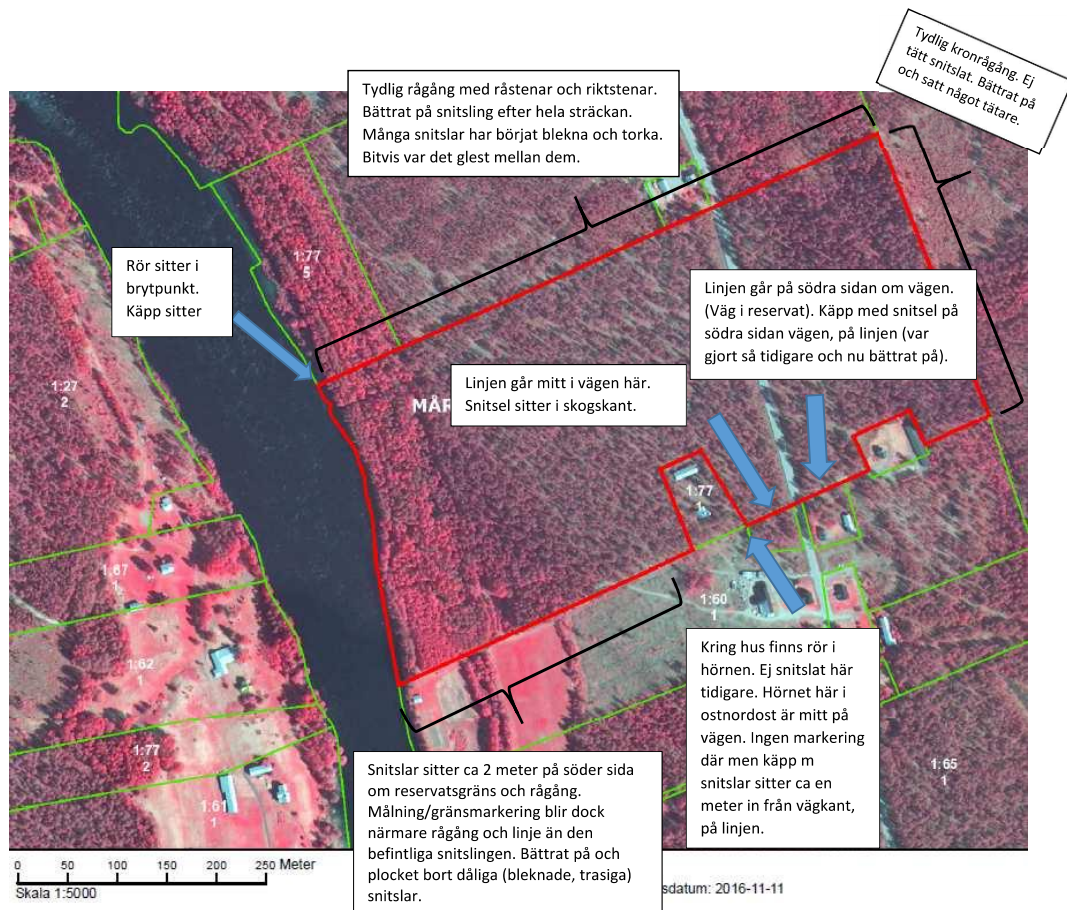
Kommentarer finns i kartan nedan men nedan följer ett förtydligande.

FÖRTYDLIGANDE AV GRÄNSKOMMENTARER/DELAR

Ingen snitsling efter strandlinjen. Där linjen går mitt i väg, sitter snitslar i skogskant, inne på reservatssidan.

ÖVRIGT

De gamla banden sitter kvar där de var i sådant skick att de bedömdes klara sig ett tag till. De band som var i sämre skick (mycket blekta och trasiga) plockades bort.

Bilaga 2: Information om fältarbete att delge mark- och andra rättighetsägare

Informationsblad i A4. Ska stämmas av med några Lst-handläggare och sedan renskrivas till en lättredigerad mall.

Information om fältarbete i samband med bildande av områdesskyddsobjekt
_____ (Namn på områdesskyddsobjektet)

I samband med bildande av områdesskyddsobjektet kan fältarbete komma att genomföras i flera omgångar. Fältarbetet innefattar bland annat

- Inventering av det planerade områdesskyddsobjektet. Utförs av länsstyrelsehandläggare eller andra sakkunniga.
- Inmätning och snitsling/markering av gränser. Utförs av Skogsstyrelsen eller annan anlitad mätkonsult.
- Vid fastighetsbildning eller fastighetsbestämning utförs inmätning och gränsmarkering av handläggare/mätningenjörer från Lantmäteriet.
- Slutlig utmärkning av områdesskyddgränsen. Innebär ofta röjning av gräns, målning samt markering med brickor. Utförs av länsstyrelsen eller av länsstyrelsen anlitad aktör.

Vid slutlig uppmärkning av områdesskyddsgränserna huggs en gata med en bredd om ca 1 meter med 0,5 meter på vardera sida om gränsen. Kontakta länsstyrelsen enligt kontaktuppgifter nedan om du som markägare motsätter dig att huggning sker på din sida om gränsen.

Icke allmänna vägar kan komma att nyttjas i samband med fältarbete.

I samband med inmättningsarbete kommer en del redan befintliga fastighetsgränser att mätas in. Dessa kan vara felredovisade i den digitala fastighetskartan vilket innebär att vissa gränser kan komma att rättas efter inmätning. Det innebär inte att gränserna ändrat läge på marken utan är en ren administrativ åtgärd för kvalitetshöjning av fastighetskartan.

Fältarbete kan komma att påbörjas utan att ytterligare information än denna ges.

Om du som markägare har några frågor kring fältarbetet eller känner till att det råder osäkerhet om var fastighetsgränser som utgör yttre gräns för det planerade områdesskyddsobjektet går så är det bra om du hör av dig till

_____ (Namn) per telefon _____
(telefonnr) alternativt per e-post till _____ (e-postadress).